

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel:	Hellere være arving i Danmark end i Spanien: inddragelse af kulturspecifika i bilinguale fagordbøger	
Forfatter:	Rita Sørensen	
Kilde:	Nordiska Studier i Lexikografi 4, 1997, s. 369-388 Rapport från Konferens om lexikografi i Norden, Esbo 21.-24. maj 1997	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive	

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Rita Sørensen

Hellere være arving i Danmark end i Spanien: inddragelse af kulturspecifika i bilinguale fagordbøger

Subject-fields as legal language, economics and politics are very culture-bound fields, as history and tradition here play an important role. This means that almost all bilingual dictionaries contain lemmata which are so culture-specific as to have no equivalent in the target language. In other cases the lemmata may be translated by way of lexical items that are "different" but which perform the same functions in the target language.

In order to translate these lemmata the user needs information. How can this information be included in the dictionary?

Ordbogen er en kulturel faktor – den bilinguale ordbog en interkulturel faktor. Og hvorfor er den så det? Fordi den om noget medium kommunikerer budskabet om store kulturelle forskelle, som man i oversættelsessituationer skal vise stor agtpågivenhed over for.

1 Kulturforskelle

Udarbejdelsen af almensproglige ordbøger er ifølge Ladislav Zgusta (1971): "to coordinate with the lexical units of one language those lexical units of another language which are equivalent in their lexical meaning". Han siger endvidere om problemerne derved: "The fundamental difficulty of ... co-ordination of lexical units is caused by the anisomorphism of languages, i.e. by the differences in the organization of designate in the individual languages and by other differences between languages". I henhold til Zgusta kan leksikalsk ækvivalens bedst betragtes som altid værende delvis og aldrig fuldstændig eller perfekt – og dette er udtrykt med tanke for almensproglige ordbøger.

Hos Svensén (1987) finder man en anden definition på ækvivalens i forbindelse med alment sprog: "Den tosprogede ordbogs opgave er udvælge ord og udtryk på kildesproget med semantisk og anvendelsesmæssigt ligeværdige udtryk på målsproget". Han siger endvidere: "Men en sådan fuldstændig overensstemmelse (ækvivalens) mellem ord og udtryk på to sprog er ganske sjældent, på samme måde som det er sjældent med fuldstændige synonymer inden for et og samme sprog. Denne mangel på ækvivalens skyldes, at begrebsverdenen udvikles forskelligt på forskellige sprog som følge af historiske, geografiske, sociale, kulturelle og økonomiske forskelle mellem de lande, hvor de forskellige sprog anvendes".

Ved ækvivalens skelner Bo Svensén imellem forskellige former: Fuldstændig ækvivalens, med fuldstændig overensstemmelse mellem ord og udtryk i to sprog mth. indhold og anvendelighed; delvis ækvivalens, hvor der ikke er fuldstændig overensstemmelse mellem ordets betydning og anvendelsen på de respektive sprog samt mangel på ækvivalens, hvor målsproget savner fuldstændige eller delvise ækvivalenter til kildesprogets leksikalske enheder. Ækvivalenter på målsproget savnes ofte, når ord og udtryk på kildesproget repræsenterer kulturspecifikke begreber.

2 Kulturbunden/ikke-kulturbunden viden

Inden for leksikografien arbejder man – udover den almene leksikografi – også med fagleksikografi, der beskæftiger sig fagsprog – altså leksikografi inden for fagområder. Det kan så igen være monolinguale fagordbøger eller bi- eller polylinguale fagordbøger.

Inden for fagleksikografien skelner man endvidere grundlæggende også imellem to forskellige slags fag- eller vidensområder: det kulturbundne og det ikke-kulturbundne vidensområde. Ved kulturbunden viden forstås viden, hvor vidensområdet er kulturspecifikt, idet det historisk og kulturelt har udviklet sig mellem sine meget specifikke træk inden for skarpt afgrænsede geografiske områder, hvorfor det normalt adskiller sig meget fra land til land, fra sprogområde til sprogområde. Kulturbundne områder er fagområder som jura, økonomi og politik, hvor den historiske og kulturelle udvikling gennem århundreder har bevirket, at termer, der tilsyneladende er ækvivalente alligevel viser sig at dække over meget store forskelle og derfor kræver stor omhyggelighed og mange overvejelser i en oversættelsessituation, idet der altså ofte blot foreligger delvis ækvivalens.

Ved ikke-kulturbunden viden forstås en viden, hvor genstandsområdet ikke ændrer sig fra land til land, fra sprogområde til sprogområde. Det er frem for alt tilfældet med naturvidenskab samt teknik og teknologi i bred forstand.

I forbindelse med udarbejdelsen af fagordbøger, har opdelingen i kulturbunden og ikke-kulturbunden viden stor betydning, specielt når det drejer sig om bi- og polylinguale ordbøger. Specielt opstår problemerne i forbindelse med angivelsen af faglige forklaringer, selektion af lemmata og ækvivalenter og når der skal tages stilling til fuld, delvis eller ingen ækvivalens mellem to sprog.

3 Juridisk sprog

Juridisk sprog er et område, der er indbegrebet af et kulturbundet område. Dette gælder f. ex. inden for alle retsområder i forholdet dansk-spansk ret, det være sig aftaleretten, konkursretten og i særdeleshed et område som arveretten – det område, som jeg i mit projekt har valgt at beskæftige mig med. Historisk set kan man vel næppe finde et område, der er mere kompliceret end arveretten, da dens oprindelse i sagens natur fortaber sig i historiens tåger og således må være en af de første former for ret, der blev etableret.

I forbindelse med undervisning i spansk juridisk sprog (komparativt med dansk jura) samt med juridiske oversættelser mellem de to sprog, støder man meget ofte på problemer med manglende ækvivalens mellem den danske og spanske term. Ofte i forbindelse med oversættelse fra spansk til dansk løber man ind i store problemer, da mange spanske termer ikke har en ækvivalent på dansk. Årsagen skal findes i det faktum, at hvor det danske retssystem har sin påvirkning fra nordisk ret og germansk ret (tysk ret), har det spanske retssystem sin forankring i romerretten og lidt i germansk ret (vestgotisk ret), hvorved det er langt mere detaljeret og facetteret end dansk ret. Som et yderligere raffinement skal tilføjes, at man så endvidere i Spanien også opererer med regional ret, dvs. at der i mange af de spanske regioner gælder specielle regionale love inden for forskellige områder i juraen.

I forbindelse med udarbejdelse af ordbøger står forfatteren med de tidligere nævnte problemer, for hvad skal man gøre for på den ene side at hjælpe brugeren til at finde den rette ækvivalent eller den tilnærmelsesvis rette – og hvis termen ikke har nogen ækvivalent, hvorledes skal den så oversættes/forklares? Og hvorledes gør man bedst opmærksom på de kulturelle forskelle, der jo ligger

til grund for disse problemer? Disse forskelle skal på den ene eller anden måde beskrives, så brugeren af ordbogen hjælpes, uanset om han befinder sig i en oversættelsessituation eller skal bruge ordbogen i forbindelse med reception og produktion.

En af måderne man kan hjælpe brugeren på er ved at bringe faglige markeringer og forklaringer til lemmaet eller til ækvivalenten. Når man arbejder med ikke-kulturbundne områder er behovet for faglige forklaringer det samme, uanset hvilket modersmål man har, da brugeren har de samme forudsætninger og har brug for de samme oplysninger for at kunne udføre sine opgaver. Når man derimod beskæftiger sig med kulturbunden viden, har personer fra ét land normalt meget bedre forudsætninger for at forstå det specifikke område inden for den givne kultur, uanset om vi taler om lægmand eller fagmand – alene på grund af den kulturelle baggrund.

4 Arveretten og dens oversættelsesproblemer/ Fortabelse af arveret

For at illustrere hvilke leksikografiske problemer, der ligger gemt i oversættelsen af termer inden for selv ganske små delområder inden for arveretten, har jeg koncentreret mig om et lille område som **Fortabelse af arveretten**, som ganske godt illustrerer de problemer, der måtte være ved oversættelse fra spansk til dansk.

Når jeg har valgt at overskriften: Hellere arving i Danmark end i Spanien er det for at skildre, hvorledes kulturforskellene har gjort betingelserne i forbindelse med arven og arvinger så væsentligt forskellige. Mens man i Danmark kan opføre sig nogenlunde som man har lyst til over for bl. a. sine forældre og alligevel arve et par millioner, så har man i Spanien ikke tilnærmelsesvis så vide muligheder for at udfolde sig – hverken i familien eller i samfundet. Her skal man faktisk passe på, fordi man kan risikere at miste sin arv, enten helt eller delvist.

Følgende to termer er blevet udvalgt som værende værdige repræsentanter for nogle af ”problembørnene”:

desheredación indignidad para suceder

Den første spanske term kan oversættes med **arveløsgørelse** og den sidste med den danske term **fortabelse af arveretten**, men de dækker over forskellige forhold på spansk, som ikke har paralleller på dansk på grund af de kulturelle forskelle.

I en allerede eksisterende spansk-dansk juridisk ordbog af Henriksen (1992) findes termerne i følgende ordbogsartikler, angivet på følgende vis:

desheredación arveløsgørelse [*arver.: 1) i bred bet. - sjældendt: arveløsgørelse ved retsafgørelse eller testamente; 2) i snæver bet.: arveløsgørelse ved testamente*]
→ indignidad para suceder

indignidad para suceder (mortis causa) uværdighed til at tage arv [*udelukkelse fra arv. pg.a. uværdighed kan efter omstændighederne ske ved testamente el. blot ved domstolsafgørelse*]
= indignidad sucesoria
→ desheredación

De to termer dækker – med kun delvis ækvivalens – på udmærket vis problematikken ved fagsprog og specielt juridisk sprog.

I nogle situationer kan der opstå det problem, at der ikke findes nogen ækvivalent på målsproget, som blot tilnærmelsesvis dækker lemmaets betydning. For det første kan man da selektere en række delvise ækvivalenter, som tilsammen mere eller mindre dækker lemmaets betydning, idet man i alle tilfælde må gøre opmærksom på de indbyrdes betydningsforskelle. For det andet kan man vælge en parafrasering. For det tredje kan man danne et helt nyt ord på målsproget. Endelig kan man vælge at overføre lemmaet som fremmedord på målsproget.

For at hjælpe brugeren har forfatteren her benyttet sig af nogle af de muligheder, der gives i forbindelse med udarbejdelse af bilinguale fagordbøger. Han har givet faglige oplysninger i form af faglige markeringer og forklaringer.

Ordbogsartiklen indledes med et lemma, hvortil er knyttet en ækvivalent. Denne ækvivalent er kun delvis dækkende, og derfor hjælpes brugeren med nogle oplysninger: Først en faglig markering [*arver.*], der fortæller hvilket område i juraen, vi befinder os inden for. Dernæst: den delvise ækvivalens kommer til udtryk ved en faglig forklaring, der i henhold til beskrivelsen i brugervejledningen er holdt inden for kantet parentes [/]. Her gøres brugeren opmærksom på, at begreberne ikke dækker over samme begreber på de to sprog.

5 Faglige forklaringer

Bilinguale juridiske ordbøger må, for overhovedet at være anvendelige til deres formål, f.eks. oversættelse, indeholde et minimum af faglige kommentarer eller forklaringer, der gør det muligt at sammenligne retssystemerne og foretage korrekt valg af ækvivalent.

Når man udformer en faglig forklaring er det nødvendigt at tage hensyn til brugergruppens forudsætninger. Dette gælder både med henblik på forklaringens indhold, omfang og stil. En fagmand vil således stille andre krav end en lægmand, f.eks. til en videnskabelig og præcis definition, mens en lægmand har brug for oplysninger, der kan være banale og overflødige for en fagmand.

Det kan også diskuteres på hvilket sprog forklaringerne bør skrives på. Generelt kan det siges, at det optimale for forståelsen altid må være at beskrivelsen forfattes på brugerens modersmål. Dog kan man også vælge at fokusere på ordbogens vigtigste funktioner. Hvis disse funktioner er oversættelse og reception, vil det være meget hensigtsmæssigt, at disse forklaringer også var forfattet på målsproget.

Disse faglige oplysninger kan altså gives i form af faglige forklaringer i de enkelte ordbogsartikler, faglige markeringer til de enkelte lemmata eller ækvivalenter samt endvidere en faglig indledning, der beskriver dele eller væsentlige retsområder for de to lande.

6 Faglig indledning

En faglig indledning er en selvstændig del af ordbogen, hvori der bringes en introduktion til faget eller en mere systematisk og udførlig oversigt over dette, end det er muligt at give i de enkelte artikler. Den faglige indledning tjener dermed til hurtigt at give en vis indsigt i det konkrete fagområde.

I den faglige indledning kan der ikke alene præsenteres komparative træk mellem retssystemerne i de to lande, f.eks. Danmark og Spanien, men også præsenteres en række spanske fagtermer, som den danske bruger, som ordbogen er konciperet til, kan have stor glæde af, f.eks. ved oversættelse og tekstproduktion på spansk. Den faglige indledning forfattes normalt på brugerens modersmål for at sikre den optimale forståelse.

Denne indføring i juraen som den faglige indledning/den komparative fremstilling giver kan evt. underbygges med forskellige skemaer og figurer, f.eks. en illustration af opbygningen af domstolene. Endnu en mulighed er at medtage eksempler på domme og andre retshandlinger i den faglige indledning eller i en anden del af ordbogen, så man derved kunne illustrere disses særlige opbygning og formulering, som ofte volder store problemer i forbindelse med oversættelse.

Der findes tre former for faglige indledning, som evt. kan kombineres:

1. En kortfattet introduktion til faget.
2. En mere systematisk oversigt over faget
3. En komparativ fremstilling af kulturbundne fag

Der findes mange forskellige eksempler på anvendelsen af kombinationer af de tre forskellige hovedtyper. Generelt anses type 2 for at være den indledning, der bedst tilfredsstiller alle brugertyper og funktioner. Ved kulturbundne fag må den dog kombineres med en komparativ fremstilling af type 3 for at give brugeren de nødvendige oplysninger.

En faglig indledning kan være eksplicit eller implicit integreret i lemmalisten, afhængigt af, om der foretages direkte henvisninger fra ordbogsartiklerne til indledningen, eller om disse henvisninger er underforståede. Det optimale vil i alle tilfælde være at foretage eksplicite henvisninger, da brugeren ellers kan komme til at foretage unødige opslag, eftersom ikke alle lemmata i lemmalisten kan behandles mere dybtgående i den faglige indledning.

7 Ordbogsartikler

Med udgangspunkt i den spansk-danske juridiske fagordbog og de to problematiske termer, vil jeg her se på, hvad forfatteren har gjort for at hjælpe ordbogsbrugeren, når de to tidligere nævnte termer konsulteres.

I denne ordbog findes der, til positiv forskel fra en del andre bilinguale ordbøger en komparativ fremstilling/en faglig indledning til faget. Dette gør sig ikke ofte gældende i kulturbundne fagordbøger, som vist med følgende skræmmende eksempel fra en spansk-tysk ordbog: skræmmende, fordi ordbogen kun præsenterer et lemma med efterfølgende ækvivalent – ingen faglig forklaring, intet, der kan hjælpe brugeren på vej i sit valg af ækvivalent.

desheredación Enterbung *f.*, Erbausschlissung, *f.*
indignidad para suceder Erbunwürdigkeit *f.*

Her skal desuden tilføjes, at udover at denne ordbog på det nærmeste aldrig bringer nogen faglig forklaring til ækvivalenten, findes der heller ingen komparativ fremstilling, hvilket vil sige, at man skal være meget dristig (dum) eller utroligt velbevandret udi den tyske jura for at turde bruge denne ordbog.

I den komparative fremstilling til den dansk-spanske juridiske ordbog findes der en meget kort behandling af problemområdet inden for arveretten, konkret arverettens fortabelse:

Spanien

En arving kan ved dom fortabe sin ret til al arv - dvs. både legal og testamentarisk arv, hvis der foreligger en af de såkaldte **uværdighedsgrunde** (causas de indignidad). En arving kan desuden fortabe en arveret ved, at arveladeren går ham arveløs ved testamente, når der foreligger en af de såkaldte **arveløsgørelsesgrunde** (causas de desheredación). En sådan arveløsgørelse omfatter kun tvangsarv.

Danmark

Arveretten kan kun fortabes ved dom. Den pågældende sag kan anlægges af arveladeren eller indledes af en domstol af egen drift. En arving kan altså ikke gøres arveløs blot ved testamente, for så vidt angår tvangsarv.

Problemet ved denne komparative fremstilling er, at den langt fra er detaljeret nok. Dette skyldes, at ordbogen er konciperet til at dække JURAEN, dvs. alle områder inden for spansk-dansk ret og i sagens natur bliver den komparative fremstilling *meget* lidt detaljeret, *for* lidt detaljeret til en nærmere behandling af mit valgte område.

Et andet problem er, at forfatterens lemmalisteeksterne henvisninger er implicite; i brugervejledningen er der gjort opmærksom på en komparativ fremstilling og han har således forudsat, at brugeren er klar over muligheden for at finde yderligere oplysninger i den komparative del. Da denne ordbogsdel er placeret efter lemmalisten, foreligger der en væsentlig risiko for, at man "glemmer" at bruge den. Det er meget vigtigt, at der netop til opklaring af problemer som de ovenfor nævnte findes tydelige henvisninger. I mit oplæg til en ordbog ville jeg vælge at give eksplicite henvisninger til den komparative del, angivelse af paragraffer, til yderlig belysning af vanskelige områder.

Forfatteren har desuden valgt at gøre brug af lemmalisteinterne henvisninger: henvisninger til en anden artikel, men i denne situation forekommer det ikke optimalt, da den nye artikel ikke hjælper brugeren forfærdeligt meget på vej. Desuden er henvisningspilen i denne ordbog også brugt for at angive antonymer, hvilket må siges at være særdeles uheldigt. Henvisningspilen må absolut kun bruges entydigt som henvisning til en artikel eller en anden ordbogsdel med yderlig forklaring.

Alle lemmalisteinterne henvisninger, dvs. henvisninger til andre steder i samme lemmaliste, bør placeres først i rækkefølgen, mens lemmalisteeksterne henvisninger, f.eks. til den faglige indledning, bør placeres efter de lemmalisteinterne henvisninger.

I henhold til metaleksikografiske forslag kan man desuden henvise til særlige overblikartikler, enten synopseartikler, som indeholder angivelser til artiklens lemma, men derudover også til et eller flere lemmata eller til rammeartikler, som er særlige artikler, der optræder i lemmalisten, men som har en særlig opbygning, der adskiller sig helt fra de øvrige artikler.

De nævnte overblikartikler kan samle de faglige oplysninger og således give en sammenfattende og mere uddybende redegørelse for en bestemt del af faget. Derved kan man afkorte forklaringerne i de enkelte ordbogsartikler væsentligt og i øvrigt henvise til overblikartiklerne, hvorved man undgår en række gentagelser i mange artikler. Et alternativ til overblikartikler er at samle de nævnte oplysninger i en decideret faglig indledning i ordbogen.

Anvendelsen af overblikartikler vil jeg ikke betragte som værende særlig hensigtsmæssig i dette tilfælde, da forklaringerne til de termer, der volder problemer, generelt vil være så lange, at det er væsentligt mere hensigtsmæssigt at placere dem i den komparative indledning.

Med hensyn til de to termer fra arveretten ser det middelbart ikke ud til, at der er den store forskel mellem deres betydning, men de dækker over mange og store problemer både på spansk og på dansk og hvilke muligheder har man så for at løse disse?

Til begge termer bringes en ækvivalent med en faglig markering (vi får at vide, at termen tilhører arveretten) samt en faglig forklaring/encyklopædisk oplysning: **desheredación** betyder altså, at man skulle kunne blive gjort arveløs enten ved retsafgørelse eller ved testamente.

Endeligt er der en henvisning angivet ved pilen → til en anden ordbogsartikel: **indignidad para suceder**, hvor man får at vide, at man kan blive udelukket fra arv pga. uværdighed ved testamente eller blot ved domstolsafgørelse.

desheredación arveløsgørelse [*arver.:1) i bred bet. - sjældent: arveløsgørelse ved retsafgørelse eller testamente; 2) i snæver bet.: arveløsgørelse ved testamente*]

→ **indignidad para suceder**

indignidad para suceder (mortis causa) uværdighed til at tage arv [*udelukkelse fra arv. p.g.a. uværdighed kan efter omstændighederne ske ved testamente el. blot ved domstolsafgørelse*]

= **indignidad sucesoria**

→ **desheredación**

Ved at følge henvisningen finder vi således en faglig forklaring til denne sidste term, som ligner den første ganske meget. For lægmanden vil forvirringen nu ganske givet være total. For fagmanden og semifagmanden vil forståelsen begynde at dæmre, men der kræves nogle yderlige oplysninger, for at man ville turde begynde at oversætte disse termer eller for at få en klar forståelse af, hvad termene dækker over.

Hvis vi nu ser på de muligheder, der skulle foreligge for at give supplerende oplysninger med henblik på bedre forståelse af det konkrete problem, beskrives der i fagleksikografien (Bergenholtz/Tarp et al. 1995) følgende muligheder:

1. Faglige markeringer
2. Faglige forklaringer
3. En faglig introduktion til området
4. En komparativ fremstilling af området
5. Implicitte henvisninger til den komparative fremstilling
6. Eksplicitte henvisninger til den komparative fremstilling
7. Lemmalisteinterne henvisninger
8. Lemmalisteeksterne henvisninger
9. Oversigtsartikler placeret i lemmalisten
10. Ordbogsinterne henvisninger
11. Ordbogseksterne henvisninger

For at man kan få udbytte af disse henvisninger, er det nødvendigt, at den faglige indledning har en lettilgængelig tilgangsstruktur, så man hurtigt kan finde frem til de ønskede oplysninger. En sådan tilgangsstruktur kan f.eks. bestå i, at den faglige indledning er paragrafopdelt, dvs. inddelt i nummerede kapitler eller afsnit, således at man i ordbogsartiklerne kan nøjes med at henvise til en bestemt paragraf.

I disse to ordbogsartikler ville det være ønskeligt, at der ud over de faglige forklaringer og lemmalisteinterne henvisninger (og naturligvis de implicitte henvisninger til den faglige indledning,

der er placeret bagest i bogen, efter lemmalisten) også var eksplicite henvisninger, idet termerne absolut kræver yderligere forklaringer.

I den første ordbogsartikel mangler der for det første en faglig markering i forbindelse med **desheredación** og den faglige forklaring, der følger, idet denne term kun kan bruges om spanske forhold. Her kunne man altså forledes til at tro, at forklaringen også gælder for danske forhold. Som en tydelig markering ville jeg her placere en geografisk forkortelse *Sp.* for Spanien, så brugeren her straks ville være advaret og derpå desuden give en henvisning til en paragraf i den faglige (komparative) indledning, hvor problemet beskrives.

I Danmark hersker der ofte den vildfarelse, at man kan gøre en person arveløs. Ofte drejer det sig om at gøre børn = livsarvinger arveløse; det er i det mindste det, man ofte hører. ”Han bliver gjort arveløs/Jeg gør mine børn arveløse ...”. I henhold til dansk ret kan man ganske simpelt ikke gøre en tvangsarving arveløs ved testamente. En arvelader/testator kan aldrig fratage sine livsarvinger/tvangsarvinger deres tvangsarv. Han kan reducere den samlede arv til det minimum, som tvangsarven udgør af en mulig arv, men aldrig fjerne tvangsarven totalt. Han kan altså nøjes med kun at efterlade sine livsarvinger tvangsarven. Kun domstolene kan gøre en person arveløs, ved dom, når vedkommende har begået en strafbar handling, som beskrevet i § 1 i den mere detaljerede komparative fremstilling, jeg har udarbejdet.

Denne fejlagtige opfattelse ville det være hensigtsmæssigt at gøre brugeren meget tydeligt opmærksom på ved en eksplicit henvisning til en paragraf i den komparative indledning, samtidig med at den generelle betydning af **desheredación** fremhæves ved at placere denne ækvivalent først, som f.eks.:

desheredación arveløsgørelse [*arver.Sp: 1) arveløsgørelse ved testamente; 2) sjældent: arveløsgørelse ved retsafgørelse eller testamente*]

→ indignidad para suceder

→ §1, §5, §6

Termen **desheredación** er netop et godt eksempel på et lemma med delvis manglende ækvivalens på grund af kulturelle og historiske forskelle mellem spansk og dansk ret – en forskel, der i allerhøjeste grad er historisk betinget.

Man kan ikke forsøge at forklare **desheredación** uden også at komme ind på **indignidad**, da de to termer for så vidt er to sider af samme sag. Som beskrevet i den komparative fremstilling eksisterer der særlige grunde, uværdighedsgrunde, (**causas de indignidad**) til fortabelse af arv. Grunde, som ikke skal nedfældes i testamente, men som er fastlagt i loven. Disse grunde bevirker, at når der foreligger dom for uværdighed til at tage arv, så mister man al *arv*, både *tvangsarv* og *testamentsarv*. Disse grunde udspringer normalt i forhold, der har samfundsmæssig interesse og som kan krænke retsbevidstheden.

indignidad para suceder (mortis causa) uværdighed til at tage arv [*udelukkelse fra arv. pg.a. uværdighed kan efter omstændighederne ske ved testamente el. blot ved domstolsafgørelse*]

= indignidad sucesoria

→ desheredación

→ §3, §4

I Danmark kan man også blive gjort arveløs. Det sker som nævnt ved domstolene, hvis man har begået en forbrydelse; f.eks. var der i dagspressen fornylig nævnt et eksempel på en dement mand,

der blev frakendt retten til at arve sin hustru, som han havde dræbt. Det er dog ikke hovedreglen, at man mister sin arv.

I Spanien eksisterer der – udover fortabelsen af arv ved dom – desuden den mulighed/risiko, at arvelader i *et testamente* kan gøre en arving arveløs, som sin sidste vilje. Testator kan nedfælde i sit testamente, at vedkommende skal miste sin arv – enten på grund af de uværdighedsgrunde, der er angivet i den komparative del §6 som samtidig også er generelle arveløsgørelsesgrunde, eller også i henhold til de specielle grunde til arveløsgørelse nævnt i samme paragraf. Arveløsgørelsesgrunde har ofte bund i familiemæssige problemer. En arving i Spanien mister ved arveløsgørelse sin *tvangsarv*.

I Danmark kan en testator ikke på nogen måde ved testamente gøre en tvangsarving/livsarving arveløs for så vidt angår tvangsarven. Med mindre at arveløsgørelsen sker ved en domstol, har en arving altid krav på det minimum, som tvangsarv udgør, men arvingen kan altså aldrig blive gjort arveløs og man kan ikke føre sin trussel ud i livet med hensyn til at gøre sine børn arveløse.

Denne kulturforskel har sin rod i den pligt, der i Spanien stadig består med hensyn til at bidrage til familiens ophold. Derfor eksisterer de meget specielle arveløsgørelsesgrunde, f.eks. med hensyn til ikke at forsørge børn/forældre – et for os ganske utænkeligt og til en vis grad uforståeligt punkt, da vi jo generelt forlader os på samfundet og staten. Código Civil – Den spanske civillovbog – opregner grundene delt op på mange paragraffer; det omfatter grunde gældende mellem børn og forældre og i forhold til andre slægtninge i opadstigende og nedadstigende linie.

8 Anvendelsen af et appendix

Derfor er der her efter min mening også nødvendigt med en intern henvisning, en henvisning til en anden ordbogsdel. Her ville det være hensigtsmæssigt med et omfangsrigt *appendix*. Dette appendix er således det skatkammer, hvorfra brugeren skal kunne trække et utal af oplysninger. Det skal i dette tilfælde bla. indeholde en kopi af Código Civil, Libro Tercero, hvor Título III omhandler arveret, §§ 756–762 omhandler *causas de indignidad* og §§ 848–857 omhandler *desheredación*. I mit forslag til en forbedret ordbog ville dette appendix have sidehenvisning, hvorfor henvisninger ville blive henholdsvis *A9 og A14*.

Desuden skulle her også indlemmes de relevante dokumenter i det omfang det er muligt. I dette tilfælde kunne man vise et dokument, som det kan se ud, når *la desheredación* føres ud i livet i et testamente med de relevante paragraffer (*Claúsulas testamentarias referentes a la desheredación*). (→ **B1**).

En anden ekstern henvisning skulle endvidere gå til en liste over litteraturhenvisninger, dvs. en bibliografi over bøger og artikler i tidsskrifter, der specielt omhandler arveret og *fortabelse af arveretten* samt endvidere behandler *indignidad para suceder* samt *desheredación*. (→ **C1**).

Efterhånden ville de to ordbogsartikler i henhold til mit forslag antage følgende form:

desheredación arveløsgørelse [arver.Sp: 1) arveløsgørelse ved testamente; 2) sjældent: arveløsgørelse ved retsafgørelse eller testamente]

→ indignidad para suceder

→ §1, §5, §6

→ A9, A27, B1, C1

indignidad para suceder (mortis causa) uværdighed til at tage arv [arver. (Sp. udelukkelse fra arv. pg.a. uværdighed kan efter omstændighederne ske ved testamente el. blot ved domstolsafgørelse. Dk. kun ved domstolsafgørelse]

= indignidad sucesoria

→ desheredación

→ §1, §3, §4

→ A14, A27, C1

I forbindelse med **desheredación** er der nu ændret på rækkefølgen af ækvivalenter, således at den generelle betydning af lemmaet optræder først. Hvad mere vigtigt er og en vigtig forbedring, er at brugeren nu henvises eksplicit via → til vigtige paragraffer i den komparative indledning, hvor kulturforskellene beskrives, således at man bliver gjort opmærksom på den kun delvise ækvivalens.

Endvidere bringes der henvisninger til ordbogens appendixdele. I den første del, **appendix A**, er der samlet værdifulde oplysninger vedrørende arvelovene i Danmark og Spanien: den danske arvelov og den spanske civillovbog Código Civil, Libro Tercero, hvor vi finder den spanske arvelov beskrevet, el Derecho de Sucesiones med de tilhørende arveløsgørelses- og uværdighedsgrunde.

I **appendix B**, hvortil man finder henvisninger under **desheredación**, er anført et eksempel på et spansk testamente med angivelse af paragraffer, der vedrører arveløsgørelse, som netop kun kan finde sted via et testamente.

Endeligt er der i **appendix C** en liste over faglitteratur på henholdsvis dansk og spansk omhandlerende arveretten og dens problemer i de respektive lande, hvorved ordbogsbrugeren har mulighed for at søge yderlige oplysninger om de specifikke problemer.

9 Afslutning

Endvidere ville jeg også overveje at indlemme en liste over nyttige juridiske adresser på Internettet. I Spanien er der ganske mange databaser, hvor der kan hentes informationer, både generel information om spansk jura og speciel information f.eks. i forbindelse med arveretten, idet de spanske notarer er gået på Internettet med vigtige beskrivelser af deres arbejdsområder, der i særdeleshed netop omfatter oprettelse af testamente og dermed **desheredación**. Denne liste skulle så være en parallel til litteraturlisten og være gruppeinddelt i internetadresser, der hhv. behandler jura generelt og adresser, der specielt behandler arveretten, f.eks. notaradresser samt endvidere lister over forlag, der udgiver juridisk litteratur. Evt. måske lister over juridiske internetordbøger. Disse adresser ændrer sig ganske vist, men brugeren er dermed gjort opmærksom på de muligheder der ligger, hvis man har adgang til brug af en PC samt til Internettet.

Litteratur

Primær litteratur

Diccionario Juridico Espasa. Madrid: Espasa Calpe 1992

Becher, Herbert J.: *Wörterbuch der Rechts- und Wirtschaftssprache*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung 1988

Gubba, Wilhelm: *Juridisk ordbog tysk-dansk*. København: Gad 1995

Henriksen, Torben: *Spansk-dansk juridisk ordbog*. København: Gad 1992

Sekundær litteratur

Bergenholtz, Henning/Svensén, Bo: Systematisk indledning til Nordisk lexicografisk ordbok (NLO); in *Lexico-Nordica nr. 1*, Oslo 1994: 149–185

Bergenholtz, Henning/Tarp, Sven: *Manual i fagleksikografi*. Med bidrag af: Grete Duvå, Anna-Lise Laursen, Hans Kristian Mikkelsen, Sandro Nielsen, Ole Nordling-Christensen, Jette Pedersen. Herning: Systime 1994

Kjær, Anne Lise: Thi kendes for ret - om lemmata og eksempler i juridisk fagleksikografi; in: *Hermes nr. 18-1997*, Aarhus 1997:157–175

Rey, Alain: Divergences culturelle et dictionarie bilingue; in: *HSK 5.1*, 1989: 2865–2870

Svensén, Bo: *Handbok i lexikografi*; Stockholm: Esselte Studium 1987

Zgusta, L.: *Manual of lexicography*. Prag: Acedemia.1971

KOMPARATIV FREMSTILLING AF ARVERETTENS FORTABELSE

ARVERETTEN I DANMARK

§ 1. Arverettens fortabelse (arverettens forbrydelse/udelukkelse fra arv)

1. "Blutige Hand nimmst kein Erbe".

Det er en gammel grundsætning, at den der forsætligt dræber sin slægtning eller sin ægtefælle, forbyder sin ret til at arve den pågældende. "Blutige Hand nimmst kein Erbe". Arveadkomsten er *forbrudt* eller *udelukket*, idet arvingen er uværdig til at arve.

Den todelte romanistiske systematik, som anvendes i spansk arveret, bruges dog ikke i den danske arvelov, hvor reglerne om udelukkelse fra arv findes i § 36:

1. Når en person har begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, kan det ved dom bestemmes, at han fortaber retten til at få en arv, der var afhængig af den dræbtes død, og at hans arv efter en anden person ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.

De forbrydelser, der er tale om, er drab, drab efter begæring, medvirken til selvmord, vold med døden til følge og undladelse af at hjælpe nogen i livsfare. Også medvirken til drab kan medføre arveretsfortabelse. Det skal bemærkes, at arveretten i disse tilfælde ikke fortabes, men det er hovedreglen. Frakendelsen hverken kan eller skal ske ex officio under straffesagen, men kun hvis anklagemyndigheden nedlægger påstand herom. Påstanden kan også nedlægges under en særlig sag.

2. *Efter begæring fra arvelader* kan arveretten *fradømmes* en arving, der har *forsøgt at dræbe arveladeren*, *øvet vold mod ham*, *groft fornærmet ham*, eller *truet ham på strafbar måde*, såfremt arveladeren er en slægtning i opstigende linie. Selv om en person er blevet fradømt arveretten, *kan den fradømmes arveret helt eller delvis tilbagegives* den dømte ved arveladerens oprettelse af et nyt testamente.

Det er ikke gjort til en betingelse af loven om arveretsforbrydelse, at gerningsmanden var tilregnelig i gerningsøjeblikket og heller ikke at dødens indtræden kan tilregnes den pågældende som forsætlig. Dette meget vide anvendelsesområde modsvares af, at reglen er gjort fakultativ, hvorfor domstolene i hvert enkelt tilfælde må skønne, om arveretten skal fortabes. Virkningerne af en dom om arveretsfortabelse efter AL § følger direkte af lovordene. Arveretsfortabelsen gælder al arv, legal arv såvel som testamentarisk arv.

"Al arv, der var afhængig af den dræbtes død" er for det første arv efter offeret som arvelader, men herudover følger det af ordene, at gerningsmandens arvelod efter en arvelader ikke kan forøges ved drab på en medarving, og at drab på en bedre berettiget ikke kan bevirke, at gerningsmanden bliver arving. Hvis faderen til en gift, men barnløs datter, dræber sin svigersøn, kan faderen ikke tage arv efter sin datter, idet faderens arveberettigelse er betinget af svigersønnens død.

Det formodes, at den der dræber sin ægtefælle, foruden ret til arv også forbyder retten til uskiftet bo. Der er derimod ikke i bestemmelsen hjemmel til at frakende den pågældende retten til En forurettet i opstigende linie kan på begæring få gerningsmanden til visse grove forbrydelser begået mod ham selv, fradømt retten til arv efter ham. Reglen gælder kun over for en slægtning

i opstigende linie, ikke ægtefæller eller registrerede partnere. Arverettens forbrydelse rammer kun gerningsmanden personligt, ikke tillige hans livsarvinger. Ved tilgivelse fra arvelader eller medarvinger kan arveretten gives tilbage igen.

For ægtefællens vedkommende fortabes også retten til at sidde i uskiftet bo og retten til supplementarsv efter skifteloven.

Den der dræber en medarving, f.eks. en barnløs bror, kan ikke få større arvelod efter en fælles arvelader, end han ellers ville have fået. Dræber en person en bedre arveberettiget, opnår han ikke større arveret, end hvis drabet ikke var begået.

Efter § 37 tager faderen og hans slægt ikke arv efter et barn udenfor ægteskab, såfremt faderen ved avlingen har begået et forhold, for hvilket han ved dom er kendt skyldig efter borgerlig straffelovs § § 216–223, nemlig voldtægt.

ARVERETTEN I SPANIEN

§ 2. UDELUKKELSE FRA ARV (FORTABELSE AF ARV) (*exclusión de la herencia*)

Udelukkelse fra arv kan skyldes følgende årsager:

1. uværdighed til at tage arv (**indignidad para suceder**)
2. arveløsgørelse (**desheredación**)

Mellem de to begreber ligger den store forskel, at grundene til *uværdighed* er *fastlagt i loven*, hvorimod det er *arveladers vilje*, der bestemmer *arveløsgørelsen*.

§ 3. Uværdighed til at tage arv (*indignidad para suceder*)

Det er en uværdighed, som loven fastlægger og af den grund skal det ikke nedfældes i testamentet, dvs. det er ikke nødvendigt at testator anfører grundene til uværdighed. Derimod, skal de nævnte grunde gøres gældende overfor domstolene, idet der skal afsiges en domstolsafgørelse, hvilket betyder at grundene skal gøres til genstand for bevisførelse. Genstandene for domstolsafgørelsen om uværdighed *udgør hele arven, dvs. både testamentsarv, hvilket er den frivillige arv (la herencia voluntaria), og arv uden testamente, tvangsarv (la herencia forzosa).* Den omfatter alle slags arvinger.

Det største omfang en sådan dom kan have, er at børn/børnebørn kan miste retten til hele arven. Grundene til uværdighed skal være baseret på begivenheder, der har fundet sted *før arveladers død*. De samme grunde har til formål at beskytte det offentlige interesse, idet de går imod den samfundsmæssige bevidsthed eller snarere retsbevidstheden. Der står således i CC § 756 at følgende grunde er uværdighedsgrunde:

§ 4. Uværdighedsgrunde

1. Forældre forlader/sviger deres børn eller prostituerer deres døtre eller krænker disses blufærdighed (selv om der også idag eksisterer mandlig prostitution og en drengs blufærdighed også kan krænkes)
2. Dom for drabsforsøg på testator, testators ægtefælle, slægtningen i opadstigende og nedstigende linie. etc. (her forstås alle former for drab)

3. Ubegrundet beskyldning for alvorlig forbrydelse (erklæret for æreskrænkende).
4. Myndig arving, der vidende om testator død ved forbrydelse ikke inden en måned anmelder det til myndighederne.
5. Brug af vold eller svig (i bred forstand) for at få testator til at oprette testamente eller ændre det
6. Brug af samme midler (trussel, svig eller vold) for at forhindre en person i at oprette testamente, eller i at tilbagekalde et allerede skrevet testamente. Ligeledes forsøg på at skjule eller ændre et senere testamente.
7. Vedrørende lukket testamente: En persons svigagtige undladelse af at præsentere et lukket testamente, han har i sin besiddelse, inden for den fastsatte frist samt hans svigagtige fjernelse af det lukkede testamente fra testators adresse eller den persons, der har det til opbevaring. Endeligt den der skjuler det, ødelægger det og ikke gør brug af det på tilsvarende vis. (§ 713)

Årsagerne til uværdighed kan blive virkningsløse ved tilgivelse, men det er ikke tilstrækkeligt med en undskyldning eller forsoning mellem arving og arvelader, men sidstnævnte skal konkret fjerne virkningerne af uværdigheden. Den udtrykkelige genindsættelse i rettigheder (**la rehabilitación expresa**) kan ske ved offentligt dokument eller også i testamente.

Den stiltiende genindsættelse (**rehabilitación tácita**) består i, at testator, som kendte årsagerne til uværdigheden, da han udfærdigede testamentet, heri indsætter den person, der er uværdig til at tage arv- som arving eller legatar, hvorved denne er genindsat i sine rettigheder.

§ 5. Arveløsgørelse (**la desheredación**)

Den spanske lovgivning fastholder den dualistiske holdning, idet den skelner imellem uværdighedsgrunde og grunde til arveløsgørelse. Mange andre landes lovgivning opererer kun med et begreb. Arveløsgørelse kan *kun* ske fra testators side, dvs. *kun i et testamente*.

Arveløsgørelse er en måde for testator at tage hævn på. Arveløshedsgørelsen sker på grund af noget der sket *før testamentet skrives*, idet grunden beskrives i testamentet. Det er dog ikke særligt hyppigt, at arvelader udøver arveløsgørelse.

Til forskel fra uværdighedsgrundene, skal grundene til arveløsgørelse ikke gøres til genstand for prøvelse ved domstolene eller til domstolsafgørelse, kun i det tilfælde at arvingen gør indsigelse mod dem. *Arveløsgørelsen vedrører kun tvangsarven, idet den således fratager tvangsarvingen (el legitimario/ el heredero forzoso) hans tvangsarv (la legitima).*

§ 6. Arveløsgørelsesgrunde

I CC § 756, nr. 1, 2, 3, og 5 opstilles de *generelle* grunde til arveløsgørelse, som også er uværdighedsgrundene nævnt ovenfor; *De særlige* grunde til arveløsgørelse af *børn eller slægtninge i nedadstigende linie er de omhandlede i § 853–855.*

De specielle grunde til arveløsgørelse *af forældre eller slægtninge i opadstigende linie:*

1. Fortabelse af forældremyndigheden i visse tilfælde
2. Have nægtet børn eller slægtninge i nedadstigende linie mad uden grund
3. Den ene af forældrene har forsøgt at dræbe den anden uden at der er opnået forsoning parterne imellem

Grunde til arveløsgørelse af ægtefælle

Udover uværdighedsgrundene nævnt i § 756, nr. 2, 3 og 5, er følgende årsager grund til arveløsgørelse af ægtefælle:

1. I stort omfang eller gentagne gange ikke at have opfyldt de ægteskabelige forpligtelser
2. De grunde, der bevirker fortabelse af forældremyndighed iht. § 170.
3. Have nægtet børn eller den anden ægtefælle forsørgelse uden grund.
4. Have begået drabsforsøg mod den ægtefælle, der opretter testamente, og hvor der ikke er opnået forsoning.

Grundene til arveløsgørelse tilhører familieområdet, idet de har til formål at beskytte en privat interesse, som bygger på testators personlige vrede/nag mod den krænkende part.

APPENDIX A

CODIGO CIVIL

CÓDIGO CIVIL

LIBRO TERCERO

DE LOS DIFERENTES MODOS DE ADQUIRIR
LA PROPIEDAD

DISPOSICIÓN PRELIMINAR

Art. 609. La propiedad se adquiere por la ocupación.

La propiedad y los demás derechos sobre los bienes se adquieren y transmiten por la ley, por donación, por sucesión testada e intestada, y por consecuencia de ciertos contratos mediante la tradición.

Pueden también adquirirse por medio de la prescripción.

TITULO I

De la ocupación

Art. 610. Se adquieren por la ocupación los bienes apropiables por su naturaleza que carecen de dueño, como los animales que son objeto de la caza y pesca, el tesoro oculto y las cosas muebles abandonadas.

Art. 611. El derecho de caza y pesca se rige por leyes especiales.

Art. 612. El propietario de un enjambre de abejas tendrá derecho a perseguirlo sobre el fundo ajeno, indemnizando al poseedor de éste el daño causado. Si estuviere cercado, necesitará el consentimiento del dueño para penetrar en él.

Cuando el propietario no haya perseguido, o cese de perseguir el enjambre dos días consecutivos, podrá el poseedor de la finca ocuparlo o retenerlo.

El propietario de animales amansados podrá también reclamarlos dentro de veinte días, a contar desde su ocupación por otro. Pasado este término, pertenecerán al que los haya cogido y conservado.

Art. 613. Las palomas, conejos y peces que de su respectivo criadero pasaren a otro perteneciente a distinto dueño, serán de propiedad de éste, siempre que no hayan sido atraídos por medio de algún artificio o fraude.

Art. 614. El que por casualidad descubre un tesoro oculto en propiedad ajena, tendrá el derecho que le concede el artículo 351 de este Código.

Art. 615. El que encontrare una cosa mueble, que no sea tesoro, debe restituirla a su anterior poseedor. Si éste no fuere conocido, deberá consignarla inmediatamente en poder del Alcalde

del pueblo donde se hubiese verificado el hallazgo.

El Alcalde hará publicar éste, en la forma acostumbrada, dos domingos consecutivos.

Si la cosa mueble no pudiese conservarse sin deterioro o sin hacer gastos que disminuyan notablemente su valor, se venderá en pública subasta luego que hubiesen pasado ocho días desde el segundo anuncio sin haberse presentado el dueño, y se depositará su precio.

Pasados dos años, a contar desde el día de la segunda publicación, sin haberse presentado el dueño, se adjudicará la cosa encontrada o su valor al que la hubiese hallado.

Tanto éste como el propietario estarán obligados, cada cual en su caso, a satisfacer los gastos.

Art. 616. Si se presentare a tiempo el propietario, estará obligado abonar, a título de premio, al que hubiese hecho el hallazgo, la décima parte de la suma o del precio de la cosa encontrada. Cuando el valor del hallazgo excediese de 2 000 pesetas el premio se reducirá a la vigésima parte en cuanto al exceso.

Art. 617. Los derechos sobre los objetos arrojados al mar o sobre los que las olas arrojen a la playa, de cualquier naturaleza que sean, o sobre las plantas y hierbas que crezcan en su ribera, se determinan por leyes especiales.

TITULO II

De la donación

CAPITULO PRIMERO

DE LA NATURALEZA DE LAS DONACIONES

Art. 618. La donación es un acto de liberalidad por el cual un persona dispone gratuitamente de una cosa en favor de otra, que la acepta.

Art. 619. Es también donación la que se hace a una persona por su méritos o por los servicios prestados al donante, siempre que no constituyan deudas exigibles, o aquella en que se impone al donatario un gravamen inferior al valor de lo donado.

Art. 620. Las donaciones que hayan de producir sus efectos por muerte del donante, participan de la naturaleza de las disposiciones de última voluntad, y se regirán por las reglas establecidas en el capítulo de la sucesión testamentaria.

Art. 621. Las donaciones que hayan de producir sus efectos entre vivos se regirán por las disposiciones generales de los contratos y obligaciones en todo lo que no se halle determinado en este capítulo.

Art. 622. Las donaciones con causa onerosa se regirán por las reglas de los contratos, y las remuneratorias por las disposiciones del presente título en la parte que excedan del valor del gravamen impuesto.

Art. 623. La donación se perfecciona desde que el donante conoce la aceptación del donatario.

CAPITULO II

DE LAS PERSONAS QUE PUEDEN HACER O RECIBIR DONACIONES

Art. 624. Podrán hacer donación todos los que puedan contratar y disponer de sus bienes.

Art. 625. Podrán aceptar donaciones todos los que no estén especialmente incapacitados por la ley para ello.

Art. 626. Las personas que no pueden contratar no podrán aceptar donaciones condicionales u onerosas sin la intervención de sus legítimos representantes.

Art. 627. Las donaciones hechas a los concebidos y no nacidos podrán ser aceptadas por las personas que legítimamente los representarían, si se hubiera verificado ya su nacimiento.

Art. 628. Las donaciones hechas a personas inhábiles son nulas, aunque lo hayan sido simuladamente, bajo apariencia de otro contrato, por persona interpuesta.

Art. 629. La donación no obliga al donante, ni produce efecto, sino desde la aceptación.

ARVELOVEN

Kapitel 6: Aftaler vedrørende arv samt arveforskud

■ § 30. En arving kan ikke sælge, pantsætte eller på anden måde overdrage den arv, han har i vente. I denne arv kan der heller ikke søges fyldestgørelse af arvingens kreditorer.

■ § 31. En arving kan over for arveladeren mod eller uden vederlag give afkald på sin arveret. Afkaldet har også virkning for udstederens livsarvinger, medmindre disses arveret er forbeholdt.

□ Stk. 2. Afkald kan på samme måde gives over for arveladerens ægtefælle, når denne hensidder i uskiftet bo.

■ § 32. Har ægtefællers fælles livsarving erkendt at have modtaget et arveforskud, skal dette, når det er ydet af fælleseje og der skiftes i den længstlevende ægtefælles levende live, så vidt muligt afkortes i arven efter den førstafdøde, medmindre andet er aftalt. Et af førstafdøde oprettet testamente må vige, for så vidt dette er nødvendigt, for at afkortning kan finde sted. Den del af forskuddet, som ikke er afkortet i arven efter den førstafdøde, skal afkortes i arven efter den længstlevende.

□ Stk. 2. Foranstående regler gælder også om forskud, som ydes af en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo.

■ § 33. Hvad en ægtefælle af fælleseje har givet et stedbar eller dets livsarvinger, afkortes i arven efter den anden ægtefælle, såfremt det er aftalt, at ydelsen skal være forskud på arven efter denne.

■ § 34. Ved afkortning lægges arveforskuddets værdi ved modtagelsen til grund. Under særlige omstændigheder kan der dog afviges herfra.

□ Stk. 2. Såfremt et modtaget forskud overstiger arvelodden, skal arvingen ikke betale det overskydende til boet, medmindre han særligt har forpligtet sig hertil.

□ Stk. 3. Hvis modtageren af et arveforskud dør før arveladeren, afkortes forskuddet i den arv, som tilkommer arvingens livsarvinger.

■ § 35. Arveforskud lægges til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv. Kan forskuddet ikke fuldt ud afkortes i modtagerens arv, tillægges der kun et beløb svarende til hans arvelod.

□ Stk. 2. Når et fællesbo skiftes i den længstlevende ægtefælles levende live, lægges forskuddet også til boet ved beregningen af boslodderne.

Overstiger forskuddet modtagerens arv efter den afdøde ægtefælle samt et til hans arv efter den længstlevende svarende beløb, tillægges kun værdien af disse arvelodder.

Kapitel 7: Udelukkelse og bortfald af arveret

■ § 36. Når en person har begået en forsægtlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, kan det ved dom bestemmes, at han fortaber retten til at få arv, der var afhængig af den dræbtes død, og at hans arv efter en anden person ikke må forøges som følge af lovertrædelsen.

□ Stk. 2. Den, der har forsøgt at dræbe en slægtning i opstigende linje, øvet vold mod eller groft fornærmet ham eller truet ham på strafbar måde, kan efter den forurettedes begæring fradømmes retten til arv efter ham.

□ Stk. 3. Afgørelse i henhold til stk. 1 og 2 kan træffes ved straffedommen eller under en særlig sag.

□ Stk. 4. Den fradømte arveret kan helt eller delvis tilbagegives den dømte ved testamente.

■ § 37. Faderen og hans slægt tager ikke arv efter barn uden for ægteskab, såfremt faderen ved avlingen af barnet har begået et forhold, for hvilket han ved dom er kendt skyldig efter borgerlig straffelov §§ 216-223.

■ § 38. Ægtefællers indbyrdes arveret bortfalder ved separation og skilsmisse.

□ Stk. 2. Dør en af parterne i et omstødeligt ægteskab, arver den anden part ikke, hvis reglerne i § 27, stk. 1 eller 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning efter hans begæring bringes til anvendelse, eller dersom sag til ægteskabets omstødelse af det offentlige var anlagt eller ifølge den lov, der var gældende ved ægteskabets indgåelse, skulle have været anlagt.

DESHEREDACIÓN

8.1. Cláusulas testamentarias referentes a la desheredación

Que por las graves ofensas e injurias que ha recibido de su hija ..., se ve en la precisión de desheredar, como la deshereda, privándola de todo derecho en su herencia. La citada causa de desheredación es rigurosamente cierta y se encuentra comprendida en el número 2.º del art. 353 del Código Civil.

Para el caso de que fuere negada por la desheredada y no pudiese probarse cumplidamente, los derechos de dicha hija en la herencia del testador, se reducirán al mínimo, es decir, a la parte que le corresponda en el tercio de legítima estricta.

* * *

Deshereda expresamente a su hijo ... en toda la herencia, por haber incurrido en la causa legal del núm. ... del art. ... del Código Civil.

* * *

Deshereda a su hijo matrimonial ..., por la causa de ..., y, en su lugar, nombra como legitimarios a sus hijos ... y ..., en la parte que le hubiere correspondido a su padre, en el tercio de la legítima estricta, siendo administrador de sus bienes durante su minoría de edad, su madre ..., y en su defecto las personas a quienes corresponda la tutela.

* * *

Por haber incurrido su hijo ... en la causa señalada en el núm. ... del art. ... del Código Civil, le deshereda expresamente el testador, aun cuando le perdona la ofensa recibida.

* * *

Instituyo heredero único de todos mis bienes a mi hijo X, y desheredo al otro, que, aun cuando lleva mi sangre y apellido, ha atentado contra mi vida.

* * *

SUCESIÓN TESTADA

Deshereda como indigno, a su hijo don ..., por haber acusado calumniosamente al testador de haber herido gravemente a su consorte doña ...

* * *

Deshereda a su padre don ..., por haber negado al testador los alimentos y la asistencia médica cuando era menor de edad y se hallaba sometido a su patria potestad.

* * *

Deshereda a su esposa doña ..., por haber atentado por medio del veneno contra la vida del testador.

* * *

Que en ocasión de haber reprendido a su hijo don ..., por su conducta irregular, le respondió en forma irrespetuosa y al ser reconvenido, llegó a esgrimir un arma de fuego y descerrajarlos dos disparos con el evidente propósito de ultimarlos, lo que consta por el sumario instruido en ... Que como hasta ahora su hijo no ha intentado la menor reconciliación y se ha alejado de su domicilio, desea ejercer la facultad de desheredación que la ley le acuerda, de privarlo de su legítima; por lo tanto declara desheredar a su hijo don ..., por haber atentado contra su vida. Que también recomienda a sus herederos, procedan, al final de sus días, a probar el hecho relatado.

* * *

Conforme a lo dispuesto en el núm. 1.º del art. 855 del Código Civil, es deseo del testador privar de su legítima a su esposa doña ..., ya que abandonó injustificadamente el domicilio conyugal, incumpliendo de ese modo con sus deberes conyugales.

APPENDIX C

LITTERATURHENVISNINGER

Eksempler på supplerende litteratur i forbindelse med:

**Arveretten generelt/fortabelse af arveretten/derecho de sucesiones/
desheredación/indignidad para suceder:**

Dansk arveret:

Andersen, Poul Krüger/Iversen, Bent/Krag Jespersen, Halfdan/Michelsen, Aage/Nørgaard, Jørgen/Ørgaard, Niels:
Dansk privatret. København: Jurist- og Økonomforbundet 1995

Taksøe-Jensen, Finn: *Arveretten*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1995

Taksøe-Jensen, Finn: *Person Familie Arve og Skifteret*. København: Gad 1991

Spansk arveret:

Albadalejo, Manuel: *Curso de Derecho Civil. V. Derecho de Sucesiones*. Barcelona: José María Bosch, S.A. 1994

Brutau, José Puig: *Compendio de Derecho Civil. Volumen IV*. Barcelona: Casa Editorial Bosch, S.A. 1991

Criado, Enrique/Cuyás, Esteban/Veciana, Juan José/Criado, José Luis: *Herencias, testamentos y donaciones*. Barcelona: Planeta 1994

Rocha Garcia, Ernesto de la: *La Herencia y la partición*. Granada: Editorial Comares 1996

Santos Briz, Jaime: *Derecho Civil. Tomo VI. Derecho de sucesiones*. Jaén: Editorial Revista de Derecho Privado 1979

